

Фокус на ERALE платформи,
март-мај:

Грађанско образовање одраслих

Тематски фокус EPALЕ платформе од марта до маја 2019. био је **грађанско образовање за одрасле**.

Између марта и маја, заједница EPALЕ пажњу је посветила значају које грађанско образовање има за изградњу одговорног друштва и на обучавање одраслих како да се на критички начин односе према кретањима у друштву. Грађанско образовање може да помогне одраслима да процењују изјаве популистички настројених политичара, да препознају лажне вести, остварују своја демократска права и учествују у процесима доношења одлука.

Заједница EPALЕ цени важну улогу грађанског образовања у унапређењу критичког мишљења одраслих, јер ће се они на тај начин више укључити у своје друштво.

Редовно посеђујте EPALЕ ради новог садржаја о грађанском образовању, које ће бити у фокусу од марта до маја!

Погледајте избор чланака и ресурса на EPALЕ на тему грађанског образовања:

[EPALЕ подкаст из маја 2017: Која је улога образовања одраслих у активном грађанском учешћу?](#) (енглески језик)

[Унапређење толеранције и разумевања – јединствена улога образовања одраслих](#) (енглески језик)

[Основне вештине за активно грађанско учешће](#) (енглески језик)

[Постанемо активни грађани: како можемо да учинимо наше моделе за образовање одраслих инклузивнијим?](#) (енглески језик)

[Не губимо време – креативни приступи активном грађанском учешћу](#) (енглески језик)

[Декларација о унапређењу грађанског учешћа и универзалних вредности слободе, толеранције и недискриминације кроз образовање](#) (енглески језик)

САДРЖАЈ

Како постати активни грађанин: Како да створимо инклузивније моделе образовања одраслих?.....	3
Промовисање толеранције и разумевања јединствена улога образовања одраслих	6
Активиста у области образовања бори се против дискриминације активностима породичне НВО.....	9
Грађанско образовање одраслих у Великој Британији: језичке компетенције и културни идентитет.....	13
Парадокси у животу оцењивача језика.....	15
Снага појединца – један глас.....	17
За одрживост су потребни нови приступи учењу одраслих: улога за зборове грађана..	20
Брисање граница – промовисање заједништва кроз спорт и образовање одраслих.....	23

КАКО ПОСТАТИ АКТИВНИ ГРАЂАНИН: КАКО ДА СТВОРИМО ИНКЛУЗИВНИЈЕ МОДЕЛЕ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ?

Блог чланак је преузет са платформе. Аутор је [Simon BROEK](#).
Линк ка оригиналном чланку: <https://ec.europa.eu/epale/node/35191>.

Професор Пирко Питканен (Pirkko Pitkänen) и др Амалија Сабиеску (Amalia Sabiescu) поделили су са нама своја размишљања о пројекту EduMAP и о томе како образовање одраслих може да помогне у интегрисању рањивих група одраслих.

СПРЕЧАВАЊЕ СОЦИЈАЛНЕ ИСКЉУЧЕНОСТИ ПОМОЋУ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ

У новијим политичким и научним дискусијама, **образовање одраслих посматра се као кључно средство за подршку активном грађанству**, једнаким шансама и социјалној кохезији у Европи. У пракси, међутим, европски систем образовања одраслих има озбиљних проблема у томе да испуни образовне потребе најрањивијих група, као што су особе са ниским нивоом основне или функционалне писмености или са недостатком језичких и културолошких вештина.

Како би се побољшале могућности које су на располагању рањивим групама ученика за активно политичко, социјално и економско учешће, актери у области образовања требало би да узму у обзир свакодневне животне околности и уобичајене начине комуникације, тј. комуникативне праксе, таквих ученика. Рецимо, све већа доступност дигиталних медија и средстава комуникације значи и много нових начина на које људи могу да остварују своје учешће у грађанском друштву. Глобализација у порасту додатно је проширила сферу грађанства. Особа може да буде активно укључена у разноврсне националне и међународне заједнице путем нових информационих и комуникационих технологија.

Последица тога, посебно међу младима, јесте да се **грађанство више не протеже само од социјалних и политичких до економских активности**, већ обухвата и нове, мање конвенционалне облике активног учешћа, као што су учешће у виртуелним заједницама, појединачна политичка питања и одговорна потрошња.

КАКО ПОСТАТИ АКТИВАН ГРАЂАНИН

Питање активног грађанства веома је важно за легитимитет демократског управљања, јер зависи од тога у којој мери су демократске структуре и праксе „у власништву“ појединаца.

Ипак, у пракси, младе генерације су пасивније у погледу политичког и друштвеног ангажовања у односу на старије, барем када се ради о традиционалним начинима учешћа. Уместо друштвеног учешћа „одозго према доле“, они који су рођени у информатичкој ери више воле групе и виртуелне заједнице које су првенствено организоване као вршњачке мреже у којима појединци и њихове заједнице могу да постану фактор који ће обликовати будућност света и покретачи промена.

Улога образовања одраслих је од велике важности за спречавање политичке фрустрације, друштвене изолованости и незапослености у нашим друштвима. Пројекат који је у току, под називом **Образовање одраслих** као средство постизања активног грађанског учешћа ([EduMAP](#)) истражује нове начине на које европски систем образовања може боље да одговори на образовне потребе рањивих група људи и да им омогући да се редовно чује њихово мишљење. Пројекат је усмерен на рањиве групе младих узраста од 16 до 30 година. Основни циљ је да се помогне креаторима политика на европском, националном и локалном нивоу, просветним државним телима и едукаторима да осмисле посебне политике и праксе за образовање одраслих које ће задовољити потребе рањивих група младих.

МАПИРАЊЕ КОМУНИКАЦИОНИХ ЕКОСИСТЕМА РАЊИВИХ МЛАДИХ ОДРАСЛИХ ОСОБА

EduMAP се заснива на запажању да сви ми живимо, ступамо у интеракцију и комуницирамо у међусобно повезаним „комуникационим екосистемима“ које се састоје од друштвених мрежа, канала и алатки и технологија/канала и њихових алата. Ти комуникациони екосистеми стварају невидљиве границе око порука које примамо и шаљемо, људи са којима комуницирамо и врсте образовних и професионалних прилика које су нам на располагању.

EduMAP анализира комуникационе екосистеме у области образовања одраслих и рањивих група, одређујући поклапања, непоклапања понуде и могућности за побољшање интеракције између пружалаца образовних услуга и рањивих одраслих. И док је истраживање на терену још у раној фази, у наставку су наведени неки рани резултати пилот студије из Румуније, која се бавила мапирањем комуникативних пракси и образовних потреба рањиве групе младих Рома у сиромашним насељима Букурешта:

- Упркос недостатку финансијских средстава, млади људи налазе начине да приступе интернету, углавном преко паметних телефона. Они претежно користе Фејсбук и Месинџер ради забаве и повезивања са породицом и пријатељима.
- Постоје јасне границе, али и заједничке карактеристике када људи приступају друштвеним мрежама у формалне и неформалне сврхе. Рецимо коришћење друштвених медија као што је Фејсбук обично је ограничено на неформалну комуникацију и забаву. С друге стране, многи млади људи налазе информације о образовању и пословима кроз неформалне мреже или путем локалних центара и невладиних организација које спроводе пројекте за развој заједнице.
- Приватност и границе разликују се од случаја до случаја и нису увек усмерени на појединца. На пример, уобичајена је појава да неколико чланова породице дели један телефон, а у неким случајевима једна породица чак има и исти налог на Фејсбуку.
- Употреба интернета и дигиталних медија за образовање и тражење посла праћена је погрешним схватањима и митовима, а потенцијал интернета за приступ могућностима за образовање и обуку често остаје неискоришћен. Многи млади људи не верују у тачност огласа везаних за образовање, обуке и посао на интернету, а истовремено нису у могућности да разликују поуздане од непоузданих информација. Могуће је да, уместо тога, они верују локалним друштвеним мрежама и информативним тачкама.

EduMAP ће и у другим европским земљама наставити да проучава комуникационе екосистеме пружалаца образовних услуга и рањивих група младих. Очекује се да резултати студије помогну едукаторима и надлежним образовним органима да боље разумеју могућности и препреке за комуникацију међу рањивим групама младих људи и импликације које те препреке носе за образовање одраслих. Резултати истраживања биће употребљени како би се направиле платформе и форуми за унапређење дијалога између пружалаца образовних услуга и потенцијалних корисника образовних иницијатива. У овој фази има неколико закључака које можемо да поменемо:

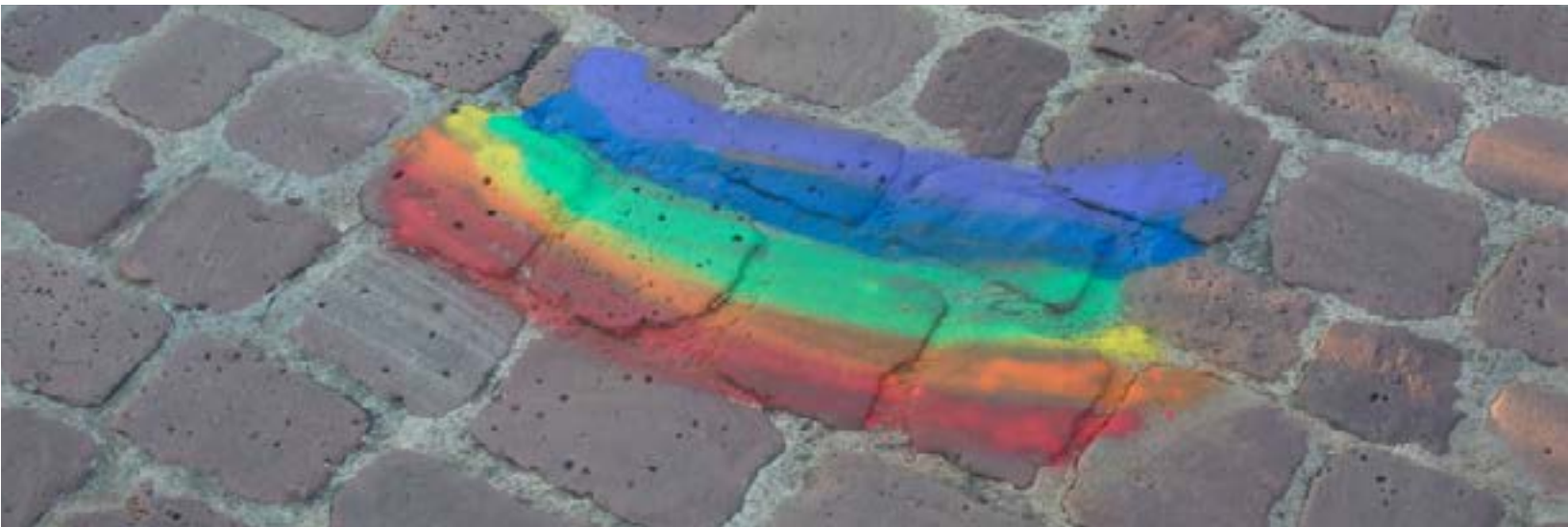
- Како би могућности за образовање одраслих биле доступније рањивим групама младих, постоји потреба да се искористе њихове комуникативне праксе и одреде платформе и мреже које се могу искористити и проширити (укључујући платформе као што су Фејсбук, као и локалне друштвене мреже и информациони центри).
- Информациона писменост представља важну тему коју треба узети у обзир приликом процене адекватности платформе да се допре до рањивих група младих људи. Постоји потреба да се створе дуготрајније и систематске платформе и центри за дијалог које обухватају могућности и подршку за развој информационе писмености.
- На дуге стазе треба да размишљамо ван спорадичних, ад хок решења, према начинима на које можемо да спојимо пружаоце образовних услуга и друге актере у области социјалне заштите, као и актере у локалном развоју како би се боље одговорило на потребе рањивих група и заједница, на систематски и интегрисан начин.

Професорка Пирко Питканен (Pirkko Pitkänen) је координатор пројекта EduMAP. Она је професорка образовних политика и мултикултуралног образовања и директорка истраживања у Истраживачком центру за транснационализам и трансформацију (TRANSIT) на Универзитету у Тампереу у Финској.
Контакт: pirkko.pitkanen@uta.fi

Др Амалија Г. Сабиеску (Amalia G. Sabiescu) ради као истраживач на пројекту EduMAP. Она је сарадник за истраживања на Институту за медије и креативне индустрије на Универзитету у Лондону Loughborough University London.
Контакт: a.g.sabiescu@lboro.ac.uk

ПРОМОВИСАЊЕ ТОЛЕРАНЦИЈЕ И РАЗУМЕВАЊА – ЈЕДИНСТВЕНА УЛОГА ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ

Блог чланак је преузет са платформе. Аутор је [AndrewMcCoshan](#).
Линк ка оригиналном чланку: <https://ec.europa.eu/epale/node/34326>.

Две године након Париске декларације о грађанству и људским правима, тематски координатор EPALE, Ендрју Мекошен разматра улогу коју образовање одраслих може да има у промовисању вредности као што су слобода, плурализам и недискриминација.

УБРЗАВАЊЕ РИТМА

Прошло је нешто више од две године од када су министри образовања ЕУ усвојили [Декларацију о промовисању грађанства и заједничких вредности слободе, толеранције и недискриминације кроз образовање](#). Прошле године, [извештај Eurydice](#) показао је да, иако су државе чланице предузеле мере за спровођење политика у образовним секторима, образовање одраслих је у великој мери запостављено. До тог тренутка, образовање одраслих било је у фокусу у само 3 региона у Белгији, затим у Бугарској, Француској, Холандији, Шведској, Енглеској и Велсу. Очигледно је да постоји широк спектар активности у образовању одраслих које би требало убрзати.

„Декларација о промовисању грађанства и заједничких вредности слободе, толеранције и недискриминације кроз образовање“ – Париз, март 2015.

Декларација дефинише заједничке циљеве држава чланица и подстиче ЕУ да омогући размену идеја и добрих пракси како би се:

- Омогућило да деца и млади људи стекну социјалне, грађанске и интеркултуралне компетенције, кроз промовисање демократских вредности и основних права, социјалне инклузије и недискриминације, као и активног грађанства.
- Унапредило критичко мишљење и медијска писменост, посебно употреба интернета и друштвених медија, како би се развила отпорност на све врсте дискриминације и индоктринације.
- Поспешило образовање деце и младих људи у неповољном положају тако што ће се омогућити да наши системи образовања и оспособљавања задовоље њихове потребе.
- Промовисао интеркултурални дијалог кроз све облике учења у сарадњи са другим релевантним политикама и заинтересованим странама.

Образовање одраслих и борба против екстремизма – прилике за деловање

ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ ЈЕ ДОБРО ПОСТАВЉЕНО ТАКО ДА МОЖЕ ДА ИМА ЈЕДИНСТВЕНИ ДОПРИНОС...

Иако нема довољно доказа о томе шта има ефекта у овој области и зашто, [извештај](#) Европске мреже експерата за социјалне аспекте образовања и обуке (NESET II) нуди значајне увиде. Иако се извештај претежно бави школским образовањем, његови закључци и препоруке могу се искористити и за израду предлога за начине на које образовање одраслих може да се укључи у агенду дефинисану у Паризу:

- **Развити приступе на нивоу институција:** Институције за образовање одраслих могу да представљају јединствена места на којима се могу окупити људи из разноликих заједница. Они стога имају прилику да дају јединствен допринос тако што ће створити атмосферу која слави различитост у свим институцијама, као и у индивидуалним срединама за учење.
- **Створити аутентичне праксе** кроз сарадњу и партнерства са групама у локалној заједници и трећим сектором (непрофитним и невладиним организацијама): Биће тешко

да институције створе аутентичну атмосферу и приступе различитости без помоћи група из локалне заједнице. Поред тога, невладине организације из трећег сектора могу да буду драгоцен извор експертизе коју едукатори одраслих могу искористити.

- **Допрети до сваке заједнице:** Едукатори одраслих имају могућност да промовише кохезију тако што ће се постарати за то да програми буду доступним људима из свих заједница. Због тога ће можда бити потребне нове активности како би се дошло до заједница које обично не би учествовале у формалном образовању, уз спровођење активности које подразумевају физичко присуство, као и платформи друштвених медија.
- **Побринуте се за то да педагошки приступи буду културолошки осетљиви:** Поред тога што би требало да допру до заједница, институције за образовање одраслих могу и да ревидирају своје наставне планове и програме и педагошке приступе како би привукли људе из различитих културолошких заједница и на тај начин приказали чињеницу да различите заједнице могу да уче на различите начине.

Активни и партиципаторни педагошки приступи, кооперативно образовање и вршњачко учење могу бити прикладни.

- **Делотворно руковођење за разноликост:** Како наводи извештај NESET II, постоји потреба за већом разноликошћу у вишем руководству у области образовања у целој Европи: нема довољно људи из мањинских заједница на руководећим положајима. Постојећим руководиоцима такође је потребна подршка у виду одговарајуће обуке за управљање како би се створили позитивни приступи разноликости.
- **Делотворно образовање наставника:** Едукатори у образовању одраслих треба да имају одговарајућу обуку како би могли да се баве разноликошћу у образовним срединама у којима раде уз примену нових, културолошки осетљивих педагошких приступа. Њима је потребна и обука о томе како да се носе са предрасудама и нетолеранцијом на које могу да наиђу у било ком тренутку током свог радног дана.

...АЛИ ИЗАЗОВИ И ДАЉЕ ОСТАЈУ.

Нема сумње да ове могућности доводе до нових питања за образовање одраслих:

- Образовање одраслих је прилично усредсређено на развој и унапређење језичких, математичких и дигиталних вештина код одраслих који их нису стекли у довољној мери у школи, из било ког разлога. **Али да ли је сада једнако важно да се грађанство посматра као „основна вештина“ у образовању одраслих?**
- Уколико се грађанство посматра на тај начин, шта ми можемо да урадимо поводом тога? Постоје добри примери где је образовање у области људских права и толеранције интегрисано у програме за образовање миграната (нпр. у Норвешкој [Menneskerettighets Akademiet](#)- Академија за људска права). **Ипак, колико је реално очекивати да грађанство буде укључено у комплетно образовање за основне вештине за одрасле? На које препреке може да се наиђе?**

Ендрју Мекошен бави се образовањем и обукама више од 30 година. Више од 15 година спроводио је студије и евалуације за ЕУ, а пре тога је био консултант у Великој Британији. Ендрју је сада члан тима експерата ECVET Велике Британије, независни истраживач и консултант, као и виши научни сарадник у Центру за проблеме у образовању на Универзитету у Даблину у Ирској.

АКТИВИСТА У ОБЛАСТИ ОБРАЗОВАЊА БОРИ СЕ ПРОТИВ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ АКТИВНОСТИМА ПОРОДИЧНЕ НВО

Блог чланак је преузет са платформе. Аутор је [Markus Palmén](#).
Линк ка оригиналном чланку: <https://ec.europa.eu/epale/node/103222>.

Незадовољна правима мањина у родној Словачкој, Андреа Кутликова (Andrea Kutlikova) која је дипломирала у области образовања одраслих, основала је сопствену НВО за грађанско образовање Калаб (Калаб), заједно са члановима своје породице. Две године касније, овај простор за учење у заједници који се налази у Братислави изазива велику пажњу због вредности којима је посвећен.

И након завршетка званичне дебате, у просторији се и даље водио жив разговор. Кафа је досипана у шоље и наручено је још пива. У просторији не много већој од простране дневне собе треперила је светлост свећа упаљених поводом вечерњег окупљања.

Андреа Кутликова задовољно је прелазила погледом преко просторије. Разговор је те вечери обухватио бројне теме. Права мањина, једнакост, дискриминација са којом се суочавају Роми, избеглице – све горуће теме за дискусију у Андреиној родној Словачкој. Као домаћица и суоснивач овог простора за састанке у заједници у Братислави, Андреа би сама сносила последице уколико би нека дебата пошла по злу. Тада јој је за шанком пришао један човек стар педесетак година.

Прво што јој је рекао је да је припадник *Ľudová strana Naše Slovensko* (Народне странке наше

Словачке). Андреа је одмах препознала назив екстремне десничарске организације.

„То ме је уздрмало на тренутак“, признаје Андреа. Оно што се након тога десило запрепастило ју је још више.

Човек је захвалио Андреи. Рекао је да цени начин на који су она и њен тим организовали дебату. Разлике у мишљењима су биле дозвољене и поштоване. Он се осећао као део дебате, а не као неко ко је искључен.

„Тај човек је касније поново долазио у Калаб и доводио младе људе са свог радног места, из дома за ученике средњих школа. Он је ту децу чак доводио и на нашу радионицу о инклузији!“ објашњава Андреа.

„Тада сам помислила да би наш благ приступ у организацији Калаб заиста и могао да има ефекта.“

ПОРОДИЧНА СТВАР

Калаб је невадина организација коју су 2016. године основали Андреа Кутликова (27) из Братиславе, њен момак Стани, њена сестра Зузана и зет Владо. Мисија организације је да у словачком друштву створи простор за разговор на теме о којима се не прича и које чак представљају табу, а односе се на мањине и њихова права. За становнике Братиславе, Калаб представља простор у старом граду престонице – мали центар за неформално учење.

„Калаб је породична НВО, и наш мали простор стварно то и одражава. Атмосфера је интимна, јер простор није већи од бакине дневне собе. У њега може да стане комотно 25 људи, а 50 кад додамо столице“ каже Андреа уз осмех.

БЛАГ ПРИСТУП ПОБЕЂУЈЕ ПРЕДРАСУДЕ

Додатне столице су често потребне. У простору организације Калаб одржава се око пет догађаја недељно, од курсева за прављење занатског пива до књижевних вечери, часова плеса и позоришних вечери. Образовање кроз уметност је важан део активности организације Калаб, јер нуди простор у коме уметници, укључујући и студенте уметности, излажу своје радове. Калаб сарађује са другим локалним НВО у организовању и позивању на догађаје у њиховом простору.

„Људи који посећују догађаје на тај начин природно долазе у додир са вредностима које заступамо, као што су једнакост и недискриминација“ објашњава Андреа.

Стратегија организације Калаб за грађанско образовање није стратегија проповедања, већ је много блажа. Андреа и њена породица омогућавају отворен простор свима, и у том простору су вредности дијалога и поштовања уткане у његов „ДНК“ – што је благ приступ о коме Андреа толико говори.

„Предрасуде према, рецимо, Ромима су дубоко укоренење у нашем друштву. Не можемо само нагло улетети у ту тему. Често отварамо шире питање дискриминације која се тиче словачке мањине у Мађарској, Србији и Румунији како бисмо показали да се и људи које сматрамо нашим земљацима такође сматрају мањинама, не тако далеко од куће.

Тако припремамо терен да људи из организације Калаб пређу на разговор са својим посетиоцима о Ромима, избеглицама, једнакости полова, чак и ЛГБТ особама.“

Андреа описује политику према мањинама у Словачкој као реакционарну. Политичка реторика која долази чак и са врха власти означава Роме и избеглице као дежурне кривце за друштвене недаће.

„И све то се дешава у земљи која је примила укупно четири избеглице прошле године! Ја лично познајем све њих,“ узвикује Андреа.

Осим тога, противници иницијатива у области цивилног друштва инвеститора и магната Џорџа Сороса, повезаног са оближњом Мађарском, постоје и у Словачкој.

ДИСКРИМИНАЦИЈА НА ПРАКТИЧНОМ ПРИМЕРУ

Калаб образује и на директнији начин. НВО организује обуке за наставнике о томе како да се у учионици баве темама као што су права мањина, говор мржње и лажне вести. Андреа и њене колеге такође позивају групе ђака на дискусије уз игру.

Једном је Андреа радила са једном таквом групом ђака, и намера је била да се разговара о ромској мањини док су играли друштвене игре. Група није нешто посебно прихватала Андреинутему, и било је пуно шала и пошалица на рачун расних стереотипа о Ромима. Онда је дошло време за ручак. Андреа је брзо

напунила тањире неких ђака, док су тањире других ђака остали празни. Када су се деца побунила, Андреа им је објаснила да је дала храну само ђацима са дугом косом.

„За многу децу то је било прво искуство суочавања са дискриминацијом“ објашњава Андреа.

„Мислим да су нешто разумели тог дана. И наравно да сам на крају дала и онима са кратком косом да једу!“

СКРОМНО ФИНАНСИРАЊЕ КАО БЛАГОСЛОВ

Калаб тренутно има обезбеђена финансијска средства. Андреа и њен тим су прилично рано успели да заинтересују многе НВО и организације, а једна од њих је и Google Academy, која сада редовно изнајмљује простор за сопствене потребе, што омогућава стабилан извор прихода за Калаб. Недавно је фонд у области културе почео да даје додатна финансијска средства, омогућавајући тиму из Калаба да плаћа мале хонораре гостима предавачима и другим ауторима садржаја. Све до недавно ситуација је била много неизвеснија. Навидикуније билоникаквог новца за пројекте нити дугорочних бесповратних средстава, а оснивачи су морали да плаћају кирију из својих џепова. Андреа сматра да је то ипак била срећа у несрећи:

„Чињеница да током већине живота организације Калаб нисмо зависили од новца за пројекте помогла је нашем кредибилитету. Могли смо да кажемо да нисмо ничији 'плаћеници' као ни да Калаб за нас не представља посао од кога ћемо се издржавати.“

Андреа и њена породица и даље воде Калаб као волонтери, поред послова на којима су ангажовани пуно радно време.

ЕРАЗМУС ИНСПИРАЦИЈА

Калаб постоји дуже од две и по године. Потребу за активизмом подстакла је Андреина пракса у Финској 2015. године током које је радила на Еразмусу. По повратку кући, Андреа није прихватала јавну реторику о мањинама, јер је сада имала искуство из прве руке о томе како ствари стоје у Европи.

„Имала сам неки осећај дужности да нешто урадим. Осим тога, моја сестра и њен супруг су већ неко време пре тога размишљали о простору за учење о толеранцији. Мој момак који је уметник додао је у микс своје идеје о методама заснованим на уметности. А онда смо открили да је овај празан простор могуће изнајмити! Схватили смо да никад није право време да се уради овако нешто. Па зашто онда то једноставно не бисмо урадили!“

Ускоро је четварац са четком у руци реновирао простор који ће постати Калаб.

Више од две године касније, када размишља о свему урађеном, Андреа осећа мешавину поноса и осећаја сврхе:

„Никада нисам очекивала да ће Калаб представљати тако велики део мог живота. Када радим за шанком, почиње догађај, видим људе и младе студенте, и старије људе из мог комшилука – осећам се благословено. Наравно, мој момак и ја се сада чешће свађамо јер радимо заједно, али бар су разлози наших свађа вредни тога!“

Постоји и осећај проактивности, заједно са осећајем за садашњи тренутак. Андреа сматра да је популарност ултра-десничарских партија и нетолеранције у порасту у Словачкој.

„Претпостављам да и не покушавамо да променимо мишљење људи толико колико да искоренимо говор мржње у нашим дебатама. Неслагање је у реду, али мржња није. Када сазнате нешто више о некој теми, ви постајете осетљивији на њу и на крају стварно има мање мржње у дебати и у друштву.“

[Посетите интернет страницу организације Калаб.](#) (на словачком)

Фотографије: НВО Калаб

Маркус Палмен (Markus Palmen) је новинар, писац и аудиовизуелни стваралац, као и слободни сарадник. Од августа 2017. је тематски координатор EPALE за политику. Осам година Маркус је био уредник и главни уредник магазина European Lifelong Learning Magazine.

ГРАЂАНСКО ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ У ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ: ЈЕЗИЧКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ И КУЛТУРНИ ИДЕНТИТЕТ

Блог чланак је преузет са платформе. Аутор је [Qasir Shah](#).

Линк ка оригиналном чланку: <https://ec.europa.eu/epale/en/node/107728>.

Наставник енглеског језика Qasir Shah осврће се на значај познавања језика у социјалној интеграцији миграната.

Бернард Крик, британски политички теоретичар, имао је кључну улогу у увођењу грађанског образовања (ГО) у обавезно образовање у Великој Британији 2002. године. Његова жеља је била да промени политичку културу ове земље на националном и локалном нивоу. Два накнадна извештаја које су израдили одбори којима је Крик председавао односила су се на потребе особа узраста од 16 до 19 година и миграната за ГО у Британији; то је утицало на одржавање курсева језика за мигранте (ESOL) на свим нивоима, уз захтев да се компоненте ГО укључе у наставни план и програм ESOL.

Грађанско образовање одраслих ESOL (AECE) настало је као резултат бриге британске владе због друштвених немира до којих је дошло 2001. године у три града са великим процентом

етничких мањина. Сматрало се да корени немира леже у недостатку кохезије у заједници, засноване на недостатку заједничких вредности. Влада се, дакле, залагала за развијање осећаја грађанског идентитета и сугерисала да боље познавање енглеског језика има важну улогу у постизању овог циља. И заиста, ниво знања енглеског језика сматран је кључним фактором у процесу интеграције и због тога је у извештају препоручено да се усвоје обједињени програми језичких и грађанских садржаја. На овај начин, знање језика постало је повезано са спремношћу и способношћу миграната да се интегришу.

ДЕЛОТВОРНОСТ ГРАЂАНСКОГ ОБРАЗОВАЊА ОДРАСЛИХ ESOL

Колико је AECE било делотворно у промени политичке културе Велике Британије? Нажалост,

није имало успеха, а за то постоји неколико разлога. Ни наставни план и програм ESOL за одрасле ни приручник Живот у Великој Британији не пружају детаљно појашњење грађанства и британске културе у дубљем смислу, а у оквиру имплементације политике већи нагласак је стављен на промовисање кохезије и интеграције у заједници него на политичку писменост. Такође, постојао је (и још увек постоји) проблем мањка стручњака који би подучавали сам предмет, а такође је упитно да ли ученици испод нивоа Б2 познавања језика имају лингвистичку компетенцију за учење ГО на највишем нивоу.

Такође, битно је запитати се како АЕСЕ побољшава интеграцију миграната у британско друштво, у заједнице и на радним местима када већина одраслих са којима ће комуницирати током читавог живота нису имали ниједну лекцију о концептима грађанства. Од суштинског је значаја да ГО уче сви мигранти и комплетно локално одрасло становништво, јер нема смисла да већина домаћег одраслог становништва у Великој Британији не зна шта значи грађанство.

ФОРМИРАЊЕ ИДЕНТИТЕТА И ЈЕЗИЧКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Реконструкција идентитета миграната у новом друштву веома је важна; реконструисани идентитет обогаћен је дубљим разумевањем историје, обичаја, културе и правних и политичких система земље домаћина. Учење језика неке земље је нераскидиво повезано са остваривањем грађанских слобода, као и са разумевањем културе и друштва те земље. Сходно томе, разумно је веровати да би веће познавање земље домаћина олакшало социјалну интеграцију и прихватање у тој земљи. Овај дискурс, који има за циљ да промовише инклузивност и социјалну интеграцију, заправо је заснован на чињеници да се они који говоре језик који није доминантан национални језик

перципирају као аутсајдери који нису истински припадници нације. Међутим, мало је доказа да су грађанство и социјална интеграција у земљи домаћину могући само уз познавање језика.

ЈАВНЕ ВРЕДНОСТИ И ЗНАЧАЈ ЈЕЗИЧКИХ КОМПЕТЕНЦИЈА

Постоји несумњива тензија између промовисања различитости и заједништва. Али, кривити мултикултуралну толеранцију и славити различитост због недостатка кохезије у заједници значи порицати како реалност транснационализма и супер-разноликости, тако и постојања надидентитета, као што је грађанство ЕУ, и моћних мултинационалних корпорација, које чине да идеја подстицања националног идентитета изгледа малограђански. Такође, треба игнорисати дискриминацију и структуралне неједнакости које спречавају мигранте и етничке мањине да се осећају као код куће, осим ако се потпуно не одрекну своје претходне културне/националне припадности.

Чини се да, супротно великој политичкој реторици, течно познавање језика домаћина и АЕСЕ нису довољни сами по себи да подстакну интеграцију, спрече социјалну искљученост и генеришу веће учешће грађана.

Qasir Shah предаје енглески језик више од 19 година, а последњих 16 година одраслима предаје ЕСОЛ. Такође предаје академски енглески језик дипломцима. Поред тога, похађа докторске студије филозофије образовања на Универзитетском колеџу у Лондону. Његове области интересовања су образовна политика у Енглеској, писменост, грађанско образовање, демократија, конфучијанска етика и улога наставника.

ПАРАДОКСИ У ЖИВОТУ ОЦЕЊИВАЧА ЈЕЗИКА

Блог чланак је преузет са платформе. Аутор је [Ina Ferbežar](#).

Линк ка оригиналном чланку: <https://ec.europa.eu/epale/en/node/104464>.

Ина Фербежар из Центра за словеначки као други и страни језик разматра како се постојећи језички образовни систем у Словенији може сматрати препреком мигрантима који желе да постану грађани земље домаћина.

Сунчана је субота и опет је дан испита. Испити почињу у 8.30 у Центру за словеначки као други и страни језик Универзитета у Љубљани. Као испитивач, морам бити тачна. На путу до универзитета, питам се како се испитаници тренутно осећају. Колико је овај испит важан за њих? Какав смисао, ако га има, виде у полагању? Да ли се икад питају како се ја осећам? Да ли ме виде као – и тако се ја осећам – „техничку препреку“? Као ону најужној словеначкој граници. Препрека којој се ја јако супротстављам. Какав парадокс.

ГРАЂАНСТВО ЈЕ ПРИВИЛЕГИЈА

Словенија је прилично рестриктивна у погледу језичких захтева; постоји више од 100 правних докумената који их изричито дефинишу. На различите начине, са различитим формулацијама, отворени су за различита тумачења. Није јасно како су ти захтеви

дефинисани, нити шта, или ко је био извор. Мигранти са одређеним нивоом знања словеначког или изворни говорници? Вероватно ови други – ко год да су и који год „исправни“ језик да користе. Дакле, да ли знамо шта желимо?

Способност комуницирања на словеначком и способност разумевања словеначког језика један је од услова за стицање словеначког држављанства путем натурализације. Мени се чини да је ово у реду. На крају крајева, држављанство је привилегија, а не људско право и оно што се тражи је само основни ниво језика; захтевани ниво је А2 Заједничког европског оквира за језике. За разлику од многих других земаља ЕУ, ми не тестирамо језик у ранијим фазама процеса интеграције и не тестирамо знање о друштву. У Словенији постоји континуитет у овој области и то је такође у реду. Наиме, увек се може догодити да владе промене своју политику. Током последњих неколико година, словеначка

влада морала је да се бави другим питањима, важнијим од поступка натурализације, међу којима су поставили „техничке препреке“ како би спречили да гомиле миграната пређу границе Словеније. Али, будимо реални: Словенија је транзитна земља, многи мигранти ту пролазе на путу у Немачку, Шведску и друге државе ЕУ.

Међутим, годишње око 2500 испитаника полаже наш испит у процесу натурализације. У словеначком контексту, то је доста. Многи од њих не успевају. Како је то могуће? Уосталом, велика већина њих долази из бивших југословенских република и говоре језике који су у блиској вези са словеначким језиком. Да ли заиста нису у стању да досегну ниво А2? Добро, хајде да искључимо писање: стандарди су прилично различити и функционална писменост, која је преносива вештина, може бити проблем чак и на првим језицима кандидата. Али говор? Да ли заиста нису у могућности, како је то предложено у Заједничком европском оквиру за језике у погледу нивоа А2+, да „са разумном лакоћом комуницирају у структурираним ситуацијама и кратким разговорима, под условом да друга особа помогне ако је потребно“? Да ли заиста нису у могућности да „воде једноставне, рутинске разговоре без имало напора“ и „постављају питања и дају одговоре и размењују идеје и информације о познатим темама у предвидљивим свакодневним ситуацијама“? Још један парадокс?

И заиста, многи наши испитаници не уче словеначки систематично – чак ни они који имају право на бесплатни 180-часовни курс језика. Немају времена да уче, понекад им недостаје свест да је њихов језик другачији и да морају учити словеначки. Због сличности са њиховим првим језиком, често разумеју словеначки без много труда. С друге стране, можда смо ми, испитивачи, склони неким мање или више очигледним предрасудама када оцењујемо тестове. Није ли то питање правичности?

ЈЕДНОЈЕЗИЧНА ПРАВИЛА ЗА ВИШЕЈЕЗИЧНЕ ГРАЂАНЕ

Живимо у вишејезичним друштвима и славимо вишејезичност, у смислу мултилингвизма, као друштвени феномен, а вишејезичност, у смислу плурилингвизма, као индивидуалну способност.

Али, парадоксално, наши испити на националном и другим језицима су једнојезични. Овакве испите тренутно снажно промовишу органи власти и наша језичка друштва то често очекују. Па ипак, може се тврдити да је једнојезичност застарела пракса; стварност показује да говорници у глобализованом свету имају „хибридне“ језичке праксе, обележене употребом свих доступних језичких ресурса у репертоару појединца. Међутим, једнојезичност се и даље чини вредним идеолошким (и политичким) концептом.

Имајући у виду оба принципа – једнојезичност као друштвену и политичку праксу и вишејезичност као искуство појединца – како им испитивачи језика ефикасно могу приступити? Појам вишејезичности већ је добро успостављен у настави језика. Тестирање језика, међутим, по својој природи искључује динамику међујезичности. Када се полаже испит, испитаници не треба да користе свој целокупан језички репертоар и стратегије као што је трансјезичност (користећи, на пример, речи из других језика које познају), као што је случај у стварној комуникацији, јер ће се то посматрати као недостатак, а не као нешто позитивно, и биће кажњено као грешка.

Ха! То је управо оно што ћу урадити ове суботе: кажњавати грешке у раду испитаника. Уз изговор да је боље да то урадим ја, колико год да сам несигурна, него било ко други. Барем имам своје сумње.

Др Ина Фербежар је задужена за тестирање и сертификацију словеначког као другог и страног језика у Центру за словеначки као други и страни језик Филозофског факултета Универзитета у Љубљани. Она је наставник језика, испитивач и тренер наставника и (ко)аутор разних чланака, материјала за ученике и језичких програма за одрасле мигранте. Њене области интересовања су и разумљивост текста, међујезична и језичка политика. Представница је Универзитета у Љубљани у Удружењу за тестирање језика у Европи. Током мигрантске кризе 2016. године, предавала је словеначки као волонтер у центру за азил у Љубљани.

СНАГА ПОЈЕДИНЦА – ЈЕДАН ГЛАС

Блог чланак је преузет са платформе. Аутор је: [Michael Kenny](#).

Линк ка оригиналном чланку: <https://ec.europa.eu/epale/en/blog/power-one-voice>.

Едукатор у области образовања одраслих и заједнице Мајкл Кени (Michael Kenny), са Универзитета Мејнута, разматра како образовање одраслих може да нас учини грађанима који су одговорни према својој животној средини и да нам помогне да се прилагодимо климатским променама.

Образовање одраслих још се није суочило са глобалним изазовом који представљају климатске промене. Иако нам [више од 97%](#) научне заједнице говори да постоје непобитни докази и да је наука о клими достигла [јединствен степен поузданости](#), дебата у заједници која се бави образовањем одраслих и стручним образовањем или заобилази ту тему, или даје предност другим „важнијим“ питањима. [Да ли ми поричемо да се дешавају климатске промене?](#) Можда грешим?

Иако је време које се посвећује питањима политике у образовању одраслих и стручном образовању, као што су учешће, финасирање, инклузија, напредак, интеграција, итд., од велике важности, напредак у области политика

биће сувишан ако наставимо да неразумно загађујемо наш свет. Мене то брине! А вас?

Тешко ми је да размишљам о импликацијама фундаменталних климатских промена. Водим удобан живот и имам позитивна очекивања за наредне генерације. Толико позитивно посматрам будућност да сам посветио свој живот охрабривању других да унапреде своје животе кроз учење и да користе то што су научили како би избегли замку сиромаштва. Сада за мене представља изазов могућност, вероватноћа, заправо и немијежност да ће светла будућност коју сам представљао другима заправо бити будућност пуна изазова, а можда и суморна будућност.

Као неко ко је дипломирао у пољу природних наука, знам да велики део тог поља указује на глобалне климатске промене. Читао сам књиге и слушао говорнике. Али је био довољан утицај једне особе, Грете Тунберг (Greta Thunberg) [1] ([погледајте Гретин TED говор](#), 11 минута), како би пред мене био постављен изазов.

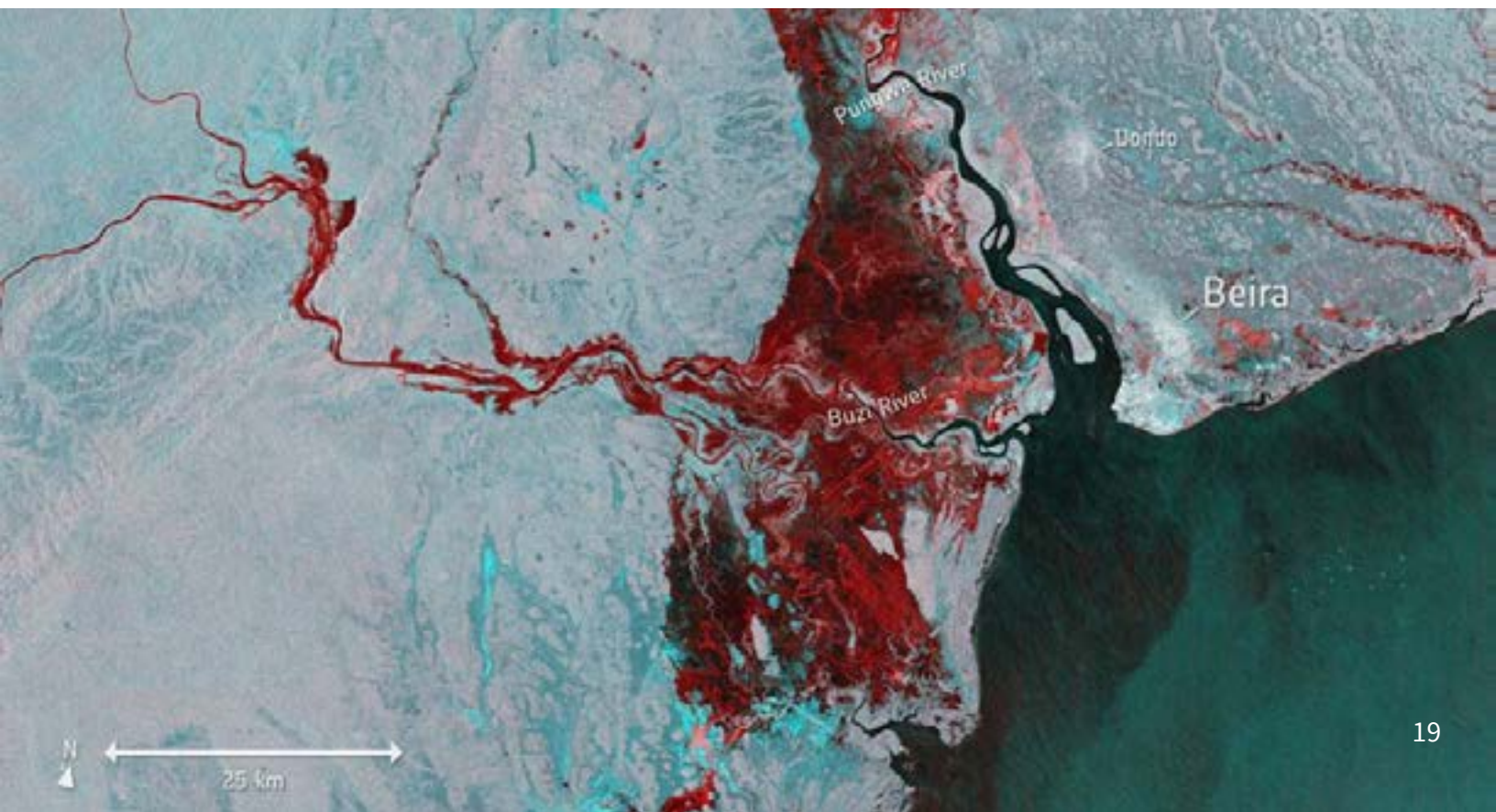
Грета би могла да ми буде ћерка или, с обзиром на моје године, унука. Она нема других планова осим оних за сопствену будућност, али има храброст да ствари назове правим именом. [Она каже](#) шта вреди све ово школско учење, ако они не искористе то што су научили?

Постоји град Беира у Мозамбику и област Нсанге у Јужном Малавију. Провео сам године радећи као хуманитарни радник у том делу света. 1,4 милиона људи, са 0,4 милиона деце у тој области (394 квадратна километра или 152 квадратне миље) Југоисточне Африке изгубило је све због [разарајућег циклона и поплава](#). Ово све обухвата и прехранбене усеве за наредну годину. Остављени су у оскудици. Пре три године, боравио сам са

људима избеглим од поплаве у околини Беире у Мозамбику. Сећам се да су ме питали „Одакле је дошла вода?“. Тада су били у шоку. Сад је још горе.

ГДЕ СМО МИ, КАО ЕДУКАТОРИ ОДРАСЛИХ, У ТОМЕ? ИМАМО ЛИ ОДГОВОР?

На свом блогу у [чланку из новембра 2018.](#) професор Алан Такет (Alan Tuckett) је написао: „Како показују Циљеви одрживог развоја УН, бављење климатским променама обухвата образовање одраслих и прилагођавање понашања“ и „... промене најтеже погађају ниско квалификоване особе, особе које су ван тржишта рада, мигранте који тек треба да науче да течно говоре енглески, као и многе особе са инвалидитетом“. Он даље каже: „... дошло је време за брзо повећање улагања како влада и послодаваца, тако и појединаца.“

ПОСТОЈИ ТОЛИКО ТОГА ШТО БИХ МОГАО ДА ДОДАМ:

- 62 милиона људи погођено је 2018. године природним катастрофама које се углавном повезују са екстремним временским и климатским дешавањима.
- 1600 смрти повезано је са таласима врућине и пожарима у САД, Европи и Јапану.
- и тако даље, и тако даље.

Али доста о томе! Пост на блогу треба да постави питање, подстакне критичко мишљење, и позове на проналажење одговора – па макар то био и одговор од једне речи.

Грета ми је показала снагу појединца. Честитог појединца са критичким гласом.

Ја поново разматрам свој допринос као појединца едукатора одраслих.

[1] Грета Тунберг је ученица из Шведске позната по томе што је иницирала школски штрајк у оквиру покрета за борбу против климатских промена основаног у новембру 2018, који је постао глобалан након конференције COP24 у децембру 2018.

Мајкл Кени је едукатор у области образовања одраслих и заједнице, који се посебно бави ангажованим учешћем. Одрастао је у руралној земљорадничкој породици миграната са запада Ирске. Што се тиче високог образовања, он је дипломирани инжењер пољопривреде од 1980. године, магистрирао је у области руралног развоја 1990, а поседује и вишу диплому у високом образовању (HDHE) коју је стекао 1998. Стицао је искуство у раду са младима, раду у заједници у Ирској и Африци (7 година), и био је ангажован у бројним формалним, неформалним и волонтерским руралним и урбаним организацијама.

ЗА ОДРЖИВОСТ СУ ПОТРЕБНИ НОВИ ПРИСТУПИ УЧЕЊУ ОДРАСЛИХ: УЛОГА ЗА ЗБОРОВЕ ГРАЂАНА

Блог чланак је преузет са платформе. Аутор је [Andrew McCoshan](#).

Линк ка оригиналном чланку: <https://ec.europa.eu/epale/en/blog/sustainability-needs-new-approaches-adult-learning-role-citizens-assemblies>.

Др Стивен Мартин (Stephen Martin), сарадник Светске организације за природу, и саветник у области политике Националне комисије Велике Британије за Унеско, разматра зашто наше окружење које се мења представља нове изазове у начину на који налазимо решења за проблеме и како нам зборови грађана могу помоћи да сазнамо одговоре.

Образовање одраслих у области грађанства треба да реагује на брзе глобалне промене које су економске, политичке, социјалне, културолошке и еколошке. Уништавање животне средине, као и различите иницијативе и акције појединаца, заједница, организација и покрета, као што су „штрајкачи“ који у протестују против климатских промена (Climate Change) и покрет Против истребљења (Extinction Rebellion), храбро су нас подстакли да што пре трансформишемо образовање одраслих у области грађанства и целоживотног учења.

Политичке странке свих боја користе дебату о грађанству како би дефинисале не само наша грађанска права, већ и, што је још значајније, наше дужности као активних чинилаца промене. Све се то догађа у време опадања учешћа у демократском процесу и у Европи и

у САД. Изгледа да наши политички системи нису способни да брзо и у обиму у коме је то неопходно реагују на тај демократски дефицит и планетарну егзистенцијалну кризу.

КАКАВ БИ ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ ТРЕБАЛО ДА ОДГОВОРИ?

[17 циљева одрживог развоја УН](#) и пратећа достигнућа представљају јединствену шансу да научимо како да се позабавимо основним узроцима климатских промена, губитка биодиверзитета и екстремног сиромаштва и како да поставимо свет на пут који води већој одрживости. Њихова примена је веома важна за реформу нашег концепта грађанства и образовања одраслих. Али како да о њима научимо и да их применимо у пракси као одрасли?

Сви ми очекујемо да наша грађанска права обухвате елементе као што су приступ чистој води и ваздуху, заједно са квалитетним образовањем и пружањем здравствене заштите. Ипак, мислим да за многе од оних који се пријављују за образовање одраслих у области уметности или хортикултуре (или, у мом случају, који се муче да науче италијански или стандардне плесове) све то не значи пуно. И заиста, много је доказа да свако помињање грађанских питања, када уживамо у разним активностима у слободно време, није баш најбоље прихваћено.

Ипак, без обзира на то шта мислимо о овим егзистенцијалним питањима, човечанство се све више, а да често тога није ни свесно, суочава са све бројнијим сложеним питањима у 21. веку – питањима као што су расна и верска нетолеранција, дезинформације и лажне вести, загађење ваздуха, тероризам и све већа неједнакост и сиромаштво. А када на националним изборима гласамо о таквим питањима као одговорни грађани, наше разумевање таквих проблема је релативно ограничено. Не разумемо како такви проблеми доприносе овом свету на неодрживим основама, и како се могу решити.

ОДРЖИВОСТ ТРАЖИ НОВЕ ПРИСТУПЕ

Иако се концепт одрживости односи на целу биосферу, у суштини се бави одрживим животним стиливима људи. Како бисмо остварили такве стилове живота, сви треба да доносимо одлуке о читавом низу међусобно испреплетаних потреба, за храном, смештајем, средствима за издржавање, здрављем, транспортом, итд., а да одлуке о једном од тих аспеката имају неочекивани, па можда и нежељени, утицај на друге аспекте, као и на наше шире биофизичко окружење. Када изаберемо да радимо од куће штедимо гориво за превоз, али можда ћемо употребити још и већу количину енергената за загревање куће. Како бисмо били делотворни, морамо да научимо да узмемо у обзир читав систем који чини стил живота, а не само одвојене активности.

Путовање ка одрживости је „опак“ проблем који обухвата сложеност, неизвесност, многе актере и тачке гледишта, конкурентне

вредности, недостатак крајњих тачака и двосмислену терминологију. Укратко, бављење одрживошћу значи бављење нередом, а већина људи избегава нереде јер мисле да са њима не могу да се носе.

Здравствени, пољопривредни, финансијски и еколошки проблеми са којима се сада суочавамо су квалитативно различити од проблема за које су направљени постојећи научни, економски, медицински и политички алати и образовни програми.

Без правих алата, ученици суочени са тим opakим проблемима могу да спадну на исте старе неодговарајуће сетове алата са исходима који су, у најбољем случају, разочаравајући. Такви приступи се подједнако баве „налажењем проблема“ и „истраживањем проблема“ колико и њиховим решавањем.

ЗАШТО ЗБОРОВИ ГРАЂАНА МОГУ ПРЕДСТАВЉАТИ ВАЖНЕ ФОРУМЕ ЗА УЧЕЊЕ ОДРАСЛИХ

Као и многи други, и ја тврдим да ученици не могу да се носе са "opakим" проблемима одрживости ако не науче да размишљају и поступају системски. Томе у прилог иде и све заступљенија појава [Зборов грађана](#) (облика саветодавне демократије) као средства подршке за доношење одлука у сложеним областима као што су социјална и еколошка питања.

Збор грађана:

- Састоји се од грађана модерне државе и разматра питање или питања од националног значаја;
- Има насумично одабране чланове;
- Користи пресеке јавног мњења како би проучавао и учио о могућностима које су на располагању држави, а тичу се одређених сложених питања;
- Предлаже одговоре на та питања кроз рационалну и промишљену дискусију и употребу различитих метода истраживања, као што су директна испитивања стручњака.

Циљ таквих зборов је да се поврати поверење у политички процес тако што се преузима директно власништво над доношењем одлука, и ако се користе чешће и пажљивије, могли би да подрже активне грађане као покретаче промена. Они би такође могли да унапреде учење и разумевање у цивилном друштву на основу емпиријских доказа, а не само да се заснивају на политичкој догми и идеологији.

Др Стивен Мартин је сарадник Светске организације за природу, и саветник у области политике Националне комисије Велике Британије за Унеско. Такође је и преседник организације Change Agents Велика Британија, почасни професор Универзитета у Ворчестеру и гостујући професор на предмету Образовање за одрживост на Универзитету Западне Енглеске.

БРИСАЊЕ ГРАНИЦА – ПРОМОВИСАЊЕ ЗАЈЕДНИШТВА КРОЗ СПОРТ И ОБРАЗОВАЊЕ ОДРАСЛИХ

Блог чланак је преузет са платформе. Аутор је: [Gina Ebner](#).

Линк ка оригиналном чланку: <https://ec.europa.eu/epale/en/blog/crossing-borders-promoting-togetherness-through-sports-and-adult-education>.

Алекса Јовановић и Маја Максимовић поделили су са заједницом EPALЕ како спорт и образовање одраслих могу да се искористе у борби против ксенофобије.

Како ми као едукатори одраслих замишљамо делотворно образовање у миру, након конфликта, у региону као што је Западни Балкан – регион којим су некада преовлађавали национализам, рат и непријатељство? Због неделотворне политике сећања и идеолошки обојених прича о рату у Југославији, млади људи се и даље суочавају са теретом национализма и мржње. Државе користе прошлост као алат за стварање посткомунистичких нација на основу донекле имагинарних разлика и национализације сећања, која је и даље присутна у јавном дискурсу и јавном простору. Дакле, која би била улога неформалног образовања и како можемо да створимо нове трасе и напишемо нове поруке мира и заједништва?

Премошћивање јаза представља чин повезивања тамо где постоје велике разлике. У контексту трчања, Bridge the Gap представља покрет који повезује разне тркачке тимове широм света. Многи од модерних покрета у области спорта и рекреације сада су ближи тежњи ка „социјалној

промени“, јер су отворени за друштвене критике и политичке покрете. Покрет Bridge the Gap илуструје свеобухватан карактер учествовања и његове улоге у урбаним областима:

„Различите екипе нису тркачке групе, већ више екипе креативних људи који исто размишљају и које су повезане пулсом њихових родних градова. Осим тога, оне се развијају на основу непредвидљивих рута и спонтаности, и трче ујутру и увече. Истражују нове делове градова, и за њих се ниједна путања не налази ван стазе и ниједна препрека није несавладава.“

Добар пример карактера овог покрета је 442 Crew, која представља тркачку екипу коју су 2015. године основали Zagreb Runners (ZR) и Belgrade Urban Running Team (BURT). Не тако давно, на Западном Балкану је беснео рат, који је створио непријатељство између Хрвата и Срба, а у послератном дискурсу цветају ксенофобија и национализам. Главни циљ 442 Crew је да понуди алтернативу и да превазиђе

национализам који доводи до подела – југоносталгију, да се бори против предрасуда и да промовише антиратне вредности, или како је Доми, један од оснивача рекао: „да нас учини бољим људима у бољој заједници“. Како им то успева?

Они имају два приступа – „интерни“ и „екстерни“. Интерни приступ састоји се од тога да чланови BURT и ZR једноставно разговарају и посећују Загреб и Београд. Путовања играју значајну улогу, јер људи не путују често на релацији Хрватска – Србија. Многи људи са предрасудама нису били у контакту са људима из друге земље, а маратони представљају добар разлог за путовање. Екстерни приступ састоји се од различитих пројеката, од којих је најважнији 442 Relay. У новембру 2016. године 16 тркача (осам из Београда и осам из Загреба) трчало је штафетну трку од Београда до Загреба, увек трчећи у паровима (један из Загреба и један из Београда), претрчавши 442 километра (симболично растојање између Загреба и Београда) за 45 сати. Цео подухват је документовала продукција VICE, а емисија је емитована у Србији, Грчкој и Шпанији.

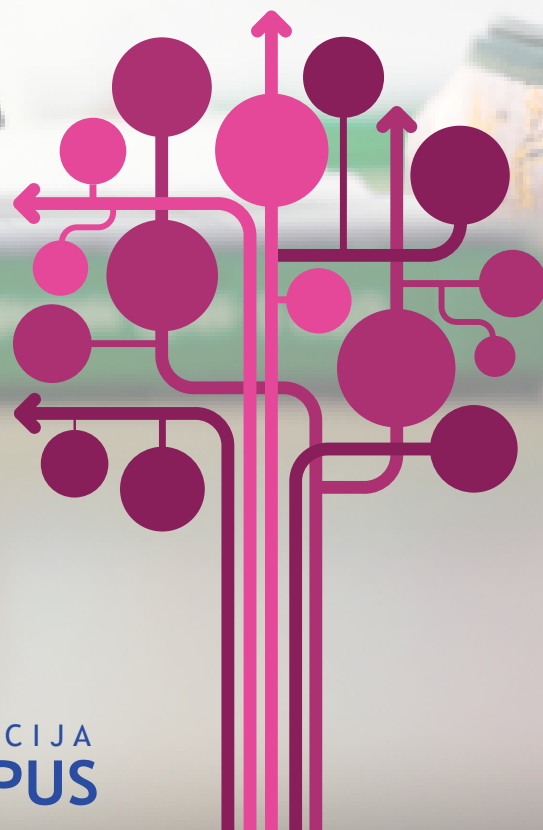
Септембра 2015. године граница између Србије и Хрватске била је затворена за возила неколико дана због мигрантске кризе, а тркачи из BURT и ZR пешице су прешли границу како би се састали због припремне трке на неутралној територији. Тиме што су симболично срушили границе, послали су поруку толеранције, мира и пријатељства. Екстерни приступ такође се састоји од промовисања активности тима у тркама и догађајима широм света. Таквим активностима 442 Crew је циљ да понуди нову перспективу о томе како да прихватимо једни друге. Уместо да указујемо на разлике и да живимо у прошлости, можемо да покушамо да пронађемо сличности и да нађемо заједнички пут напред.

- Алекса Јовановић је суоснивач и један од капитена Belgrade Urban Running Team и 442 Crew. Он је докторанд на Одсеку за педагогију и андрагогију Универзитета у Београду и помоћник уредника часописа „Андрагошке студије“ који се бави образовањем одраслих. Алекса је такође и конструктивистички психотерапеут под супервизијом.

- Маја Максимовић (рођена 1983. године) је доцент на Одсеку за педагогију и андрагогију Универзитета у Београду и истраживач на Институту за педагогију и андрагогију. Маја је у Београду у Србији стекла диплому из области андрагогије, звање магистра у области саветовања на Универзитету у Нотингему у Великој Британији, и звање доктора наука у области андрагогије на Универзитету у Београду. Она је заменик главног уредника часописа „Андрагошке студије“ који се бави образовањем одраслих и аутор бројних публикација. Поред искуства у предавању и писању, бави се и извођачком уметношћу и позориштем. Члан је извршног одбора Европског удружења за образовање одраслих од 2014.

ERALE

Србија

Erasmus+

FONDACIJA
TEMPUS

**ЕРАЛЕ НАЦИОНАЛНИ ТИМ ЗА ПОДРШКУ
ФОНДАЦИЈА ТЕМПУС**

РУЖЕ ЈОВАНОВИЋ 27А

11000 БЕОГРАД

+381 11 33 42 430

Ovaj projekat se finansira
sredstvima EU

Ovaj dokument je finansiran sredstvima Evropske unije. Publikacija odražava samo
stanovišta autora i ni pod kojim uslovima se Evropska unija ili njene ins-
titucije ne mogu smatrati odgovornima za sadržinu dokumenta.